

## Verordening van de gemeenteraad van de gemeente Vaals houdende regels omtrent bomen (Bomenverordening gemeente Vaals 2018)

### Aanleiding en doel

Gezien de wens tot deregulering en vereenvoudiging van het vergunningstelsel en de bescherming van waardevolle en monumentale bomen is op 13 - 07 - 2009 door de Raad van de gemeente Vaals het groenbeleidsplan als onderdeel van het groenstructuurplan gemeente Vaals vastgesteld. Dit groenbeleidsplan is door de Raad op 24 september 2018 met een amendement aangevuld ten aanzien van het kader voor de kaart en lijst van waardevolle en monumentale bomen.

Om de bescherming van bomen effectiever te kunnen regelen kiest Vaals voor een bomenverordening. De bomenverordening van de gemeente Vaals is ten dele gebaseerd op het model bomenverordening van de landelijke Bomenstichting.

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat naast de Bomenverordening andere wet- en regelgeving op bomen en houtopstanden van toepassing kan zijn, zoals de provinciale omgevingsverordening, de Wet natuurbescherming en diens rechtsopvolgers.

### Bomenverordening gemeente Vaals 2018

#### Artikel 1: Begripsomschrijvingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. boom: Een houtachtig, opgaand gewas met een diameter van de stam van minimaal 20 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. In geval van meerstammigheid geldt de stamdiameter van de dikste stam.
- b. houtopstand: Eén of meer bomen of boomvormers, of andere houtachtige gewassen, mogelijk onderdeel uitmakend van hakhout, een houtkant, een holle weg, een grotere (lint)begroeiing van heesters en struiken, een beplanting van bosplantsoen, een struweel of een heg, met de onder sub a genoemde minimale stamdiameter. Vlak- en lijnvormige landschapselementen waar bomen en struiken onderdeel van uitmaken.
- c. beschermde boom: Boom of houtopstand die valt onder de reikwijdte van artikel 2.
- d. kaart: Een beleidskaart met daarop aangegeven de solitaire bomen, boomgroepen, boomstructuren en boomgebieden onderverdeeld naar de volgende beleidscategorieën: monumentale bomen en waardevolle bomen.
- e. vellen: Rooien; kappen; verplanten; het snoeien van meer dan 20 procent van de kroon of het wortelgestel, met inbegrip van kandelaberen, knotten of andere vormsnoei; het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ernstige ontsiering van de boom of houtopstand ten gevolge kunnen hebben.
- f. boomwaarde: De financiële waarde van een boom zoals getaxeerd volgens de meest recente richtlijnen van Nederlandse Vereniging van Beëdigde Taxateurs van Bomen.
- g. bomen effect analyse: Een gestandaardiseerde beoordeling van mogelijke effecten van voorgenomen bouw of aanleg voor een houtopstand en/of individuele boom, op basis van landelijke richtlijnen van de Bomenstichting.

#### Artikel 2: Kaart en lijst beschermde bomen

- 1) Het college van burgemeester en wethouders heeft een kaart met bijbehorende lijst 'waardevolle en monumentale bomen' vastgesteld. Deze kaart bevat in ieder geval de bomen voorkomende in het landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting aangevuld met lokale waardevolle en monumentale bomen en houtopstanden. De bijbehorende lijst wordt geacht een nadere toelichting te zijn op de kaart.
- 2) Bomen en houtopstanden in gemeentelijk en provinciaal eigendom zijn beschermd als structuurboom, tenzij ze op de kaart 'waardevolle en monumentale bomen' zijn opgenomen. In dat geval is de waarde op grond van de kaart leidend.
- 3) Bomen en houtopstanden op bouw kavels zijn vrijgesteld van plaatsing op de kaart en lijst 'waardevolle en monumentale bomen' en vallen zodoende niet onder de reikwijdte van het kapverbod uit artikel 3 van deze bomenverordening, noch onder de definitie van het begrip 'beschermde boom'.
- 4) Beschermde bomen dienen in hun oorspronkelijke beeld en conditie behouden te blijven.



- 5) De kaart en lijst 'waardevolle en monumentale bomen' omvatten in ieder geval een voor een ieder goed herkenbare omschrijving, de standplaats, de soortaanduiding, gegevens eigenaar, gegevens eigendom en het kadastrale perceelsnummer.
- 6) De eigenaar van een beschermde boom is verplicht het college van burgemeester en wethouders onmiddellijk mededeling te doen van:
  - a. eigendomsoverdracht van een beschermde boom alsmede de vestiging van zakelijke rechten betreffende de beschermde boom;
  - b. het geheel of gedeeltelijk tenietgaan van de beschermde boom;
  - c. de dreiging dat de beschermde boom geheel of gedeeltelijk teniet kan gaan.
- 7) Besluiten inzake de totstandkoming dan wel de herziening van de kaart en de lijst 'waardevolle en monumentale bomen' worden openbaar gemaakt door kennisgeving op internet en in een huis-aan-huis blad. De eigenaren van beschermde bomen ontvangen een besluit tot plaatsing van hun boom op de kaart en de lijst waardevolle en monumentale bomen.
- 8) Het college van burgemeester en wethouder kan een bomenfonds vaststellen, waaruit het college een bijdrage kan verlenen in de kosten van maatregelen, die noodzakelijk zijn voor het duurzaam in stand houden van beschermde bomen, die als monumentaal zijn aangemerkt.

### **Artikel 3: Kapverbod**

- 1) Het is te allen tijde verboden zonder ontheffing van het college van burgemeester en wethouders beschermde bomen te vellen of te doen vellen dan wel te verplanten.
- 2) Het in het eerste lid bedoelde verbod behoudens ontheffing geldt eveneens voor:
  - a. houtopstand die is aangelegd op basis van een inzake herplant- en instandhoudingsplicht op grond van artikelen 6 of 7 van deze verordening;
  - b. houtopstand die is aangelegd op grond van een vergunning of overeenkomst met een publiekrechtelijk bestuursorgaan.
- 3) Het in lid 1 en lid 2 gestelde verbod geldt niet voor:
  - a. houtopstanden die moeten worden geveld krachtens een aanschrijving van het college van burgemeester en wethouders, zulks onverminderd het bepaalde in de artikelen 6 en 7 van deze verordening;
  - b. reguliere onderhoudswerkzaamheden aan een houtopstand, zoals dunning en het periodiek afzetten, knotten of kandelabereren als cultuurmaatregel bij daarvoor geschikte boomsoorten, zijnde een noodzakelijke beheermaatregel bij hakhout, knobomen, gekandelaberde bomen of lei- en vormbomen. Dit geldt niet voor de 1ste keer dat afzetten, knotten of kandelabereren worden uitgevoerd.
- 4) Indien de eigenaar of de gebruiker die voornemens is een boom of houtopstand te vellen twijfelt over het van toepassing zijn van het kapverbod, dan dient de eigenaar of gebruiker zich te informeren bij de gemeente, alvorens en zo nodig met de bijbehorende ontheffing tot het vellen over te gaan.

### **Artikel 4: Criteria**

Nadat de alternatieven voor velling uitputtend zijn onderzocht wordt een ontheffing voor het vellen van een beschermde boom slechts bij uitzondering verleend, indien:

- a. naar boomdeskundige maatstaven instandhouding niet langer verantwoord is ter voorkoming van letsel of ernstige schade;
- b. het verplanten van de boom naar boomdeskundige maatstaven een duurzame situatie oplevert;
- c. een zwaarwegend maatschappelijk belang opweegt tegen het duurzaam behoud van de beschermde boom die een monumentale status heeft;
- d. een algemeen maatschappelijk belang opweegt tegen het duurzaam behoud van de beschermde boom die een waardevolle status heeft en voor de houtopstanden van art. 3 lid 2 a, b en c;
- e. de hinder en overlast van dien aard is dat deze opweegt tegen het belang van boombehoud.

### **Artikel 5: Procedure**

- 1) Onverminderd het bepaalde inzake een aanvraag in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht moet de ontheffing gemotiveerd worden aangevraagd door of namens dan wel met toestemming van degene, die krachtens zakelijk recht of door degene die krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de beschermde houtopstand te beschikken onder verwijzing naar de locatie van de beschermde houtopstand op de kaart en lijst beschermde bomen of met situatieschets en twee digitale foto's.
- 2) Voor de ontheffingsaanvraag dient gebruik te worden gemaakt van het betreffende onderdeel uit de formulieren voor een omgevingsvergunningaanvraag.
- 3) Van een aanvraag van een ontheffing wordt overeenkomstig afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb) onverwijld na ontvangst kennis gegeven in een huis-aan-huisblad en op de



gemeentelijke internetpagina. Een ieder kan gedurende 6 weken na de bekendmaking zijn zienswijze geven.

- 4) De beslissing op een aanvraag van een ontheffing tot vellen kan worden opgeschort als de aanvraag is ingediend in samenhang met de realisatie van een ander vergunning- of ontheffingsplichtig werk, zolang op die andere aanvraag niet is beslist.
- 5) Van het besluit tot verlening of weigering van een ontheffing wordt onverwijld kennisgeving gedaan in een huis-aan-huisblad en op de gemeentelijke internetpagina onder gelijktijdige verzending aan aanvrager. Bij deze kennisgeving wordt de concrete datum van verzending aan de aanvrager genoemd als begin van de bezwaartermijn van 6 weken van artikel 7:1 Awb.
- 6) De ontheffing tot vellen als bedoeld in deze verordening vervalt indien daarvan niet binnen maximaal één jaar na het onherroepelijk zijn van de ontheffing gebruik is gemaakt, tenzij hiervan bij besluit gemotiveerd is afgeweken.

#### **Artikel 6: Ontheffingsvoorschriften**

- 1) Aan de ontheffing wordt het standaard voorschrift verbonden dat niet eerder tot vellen mag worden overgegaan dan de dag nadat de bezwaartermijn is afgelopen. Indien gedurende de bezwaartermijn een bezwaar is ingediend, wordt de ontheffing pas van kracht zes weken nadat op dat bezwaar is beslist.
- 2) Tot de aan de ontheffing te verbinden voorschriften kan behoren het voorschrift dat binnen een bepaalde termijn en overeenkomstig de door het college van burgemeester en wethouders te geven aanwijzingen moet worden herplant en op welke wijze en binnen welke termijn niet-geslaagde beplanting moet worden vervangen.
- 3) Aan de ontheffing kan het voorschrift verbonden worden dat de boomwaarde van te vellen boom of houtopstand wordt gestort in het gemeentelijk herplantfonds.
- 4) Tot aan de ontheffing te verbinden voorschriften kunnen behoren aanwijzingen ter bescherming van in en rond de houtopstand voorkomende flora en fauna.

#### **Artikel 7: Herplant /instandhoudingplicht**

- 1) Indien een boom of houtopstand waarop het verbod tot vellen als bedoeld in deze verordening van toepassing is, zonder ontheffing van het college van burgemeester en wethouders, dan wel op andere wijze teniet is gegaan, kan het college van burgemeester en wethouders aan de zakelijk gerechtigde van de grond waarop zich de boom of houtopstand bevond, dan wel aan degene die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen te herplanten overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn.
- 2) Wordt een verplichting als bedoeld in lid 1 opgelegd, dan kan daarbij tevens worden bepaald op welke wijze en binnen welke termijn niet-geslaagde beplanting moet worden vervangen.
- 3) Indien een boom of houtopstand waarop het verbod als bedoeld in deze verordening van toepassing is, in het voortbestaan ernstig worden bedreigd kan het college van burgemeester en wethouders aan de zakelijk gerechtigde van de grond waarop zich de boom of houtopstand bevindt dan wel aan degene die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen om overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn, voorzieningen te treffen waardoor die bedreiging wordt weggenomen of een bomen effect analyse op te stellen.
- 4) Indien herplant ter plaatse niet mogelijk is, kan de verplichting opgelegd worden dat de boomwaarde van te vellen boom of houtopstand wordt gestort in het gemeentelijk herplantfonds.
- 5) Degene aan wie een voorschrift of een verplichting als bedoeld in dit artikel is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is verplicht daaraan te voldoen.

#### **Artikel 8: Afstand van de erf grenslijn**

De afstand als bedoeld in artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek wordt vastgesteld op nihil voor bomen, heesters en heggen in het geval van publiek eigendom.

#### **Artikel 9: Schadevergoeding**

Het college van burgemeester en wethouders beslist op een verzoek om schadevergoeding bij weigering van een ontheffing tot vellen overeenkomstig artikel 6.3 uit de Wet natuurbescherming of het overeenkomstig artikel uit diens rechtsopvolger.

#### **Artikel 10: Bestrijding boomziekten**

- 1) Indien zich op een terrein één of meer bomen bevinden die naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders gevaar opleveren van verspreiding van een boomziekte of voor vermeerdering van de ziekteverspreiders zoals insecten, is de rechthebbende, indien hij daartoe door het college van burgemeester en wethouders is aangeschreven, verplicht binnen de bij aanschrijving vast te stellen termijn:



- a. conform richtlijnen van de gemeente de geveldde houtopstand direct zodanig te behandelen dat verspreiding van de boomziekte wordt voorkomen;
  - b. de houtopstand ter plaatse te vellen.
- 2) Het is verboden geveldde bomen of delen daarvan voorhanden of in voorraad te hebben of te vervoeren, indien het een boomsoort betreft die de desbetreffende boomziekte kan verspreiden.
  - 3) Het college van burgemeester en wethouders kan ontheffing verlenen van het onder lid 2 van dit artikel gestelde verbod.
  - 4) Het niet voldoen aan de in het lid 1 bedoelde aanschrijving biedt een basis voor de toepassing van bestuursdwang, waarbij de noodzakelijke werkzaamheden, voor risico en voor rekening van aangeschrevene, door of namens de gemeente kunnen worden verricht.

#### **Artikel 11: Strafbepaling**

- 1) Degene aan wie een voorschrift als bedoeld in artikel 2 lid 6, artikel 5 lid 4, artikel 10 van deze verordening is gegeven, onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in artikel 6 of artikel 7 van deze verordening is opgelegd, alsmede diens rechtsopvolger, is gehouden dienovereenkomstig te handelen.
- 2) Hij die handelt in strijd met artikel 3 van deze verordening, dan wel een voorschrift onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in het vorige lid niet nakomt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie. Tevens kan een rechtelijke veroordeling op grond van dit artikel openbaar gemaakt worden. Bij de strafmaatbepaling kan rekening worden gehouden met de monetaire boomwaarde.
- 3) De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolgning laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door het college van burgemeester en wethouders van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan bomen of houtopstanden.

#### **Artikel 12: Slotbepaling**

- 1) Indien voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een aanvraag om een ontheffing/vergunning is ingediend op grond van de A.P.V. en voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening nog niet op de aanvraag is beslist, wordt daarop de onderhavige verordening toegepast.
- 2) Deze verordening kan worden aangehaald als "Bomenverordening gemeente Vaals 2018".
- 3) Deze verordening treedt in werking, 8 dagen na publicatie van de actuele en vastgestelde kaart en lijst van waardevolle en monumentale bomen zoals bedoeld in artikel 2.

*Aldus vastgesteld tijdens de openbare raadsvergadering van*

*De Griffier,  
mr. B. Hoevenagel*

*De Voorzitter,  
drs. R. van Loo*

## **Artikelsgewijze toelichting Bomenverordening gemeente Vaals 2018**

#### **Artikel 1: Begripsomschrijvingen**

- a. **Boom:** Afbakening van het begrip boom is van belang in verband met het aangeven van de ondergrens van de bescherming. Een minimale diktemaat is de meest gangbare en meest heldere vorm van afbakening. Andere vormen, zoals het vrijgeven van bepaalde boomsoorten (erven, tuinen of wijken) of leeftijds categorieën, leiden sneller tot misverstanden en vergissingen. Om dezelfde reden wordt het werken met omtrekmaten ontraden, omdat niet iedereen het verschil meteen (her)kent tussen diameter en omtrek.
- b. **Houtopstand:** Een kernbegrip van deze verordening. Door dit begrip wordt duidelijk dat de bescherming in sommige gevallen betrekking heeft op meer dan bomen alleen.  
**Boomvormer:** Een boomvormer is een houtig, opgaand gewas met ontwikkeling van één of meer hoofdtakken. Een boomvormer kan uitgroeien tot een boom, een meerstammige boom of een boomachtige struik. In het alledaagse spraakgebruik heeft een boom één of slechts enkele stammen. In de natuur bestaat er echter een geleidelijke overgang: heester - struik - struikachtige boom - (meerstammige) boom.



*Hakhout:* Eén of meer bomen of boomvormers, die na te zijn geveld, opnieuw op de stronk uitlopen. Hakhout werd vroeger geteeld ten behoeve van de houtopbrengst (geriefhout). Na het afzetten (afzagen) liep de opstand opnieuw uit en ging dus als element niet verloren. Nog voorkomend hakhout is nu in de meeste gevallen uitgegroeid tot zwaar hout en voor het afzetten ervan bestaat nagenoeg geen economische noodzaak/belangstelling meer. De bestaande hakhoutopstanden worden door de Gemeente Vaals als waardevol landschapselement beschouwd.

*Houtkant:* Lijnvormige bosaanplant hoofdzakelijk bestaande uit inheemse heesters, struiken en boomvormers. Dit type beplanting is veelal aanwezig op graften en op flanken van holle wegen. *(lint) Begroeiing:* Vanwege de grote ecologische waarde van dergelijke begroeiingen (bijv. een meidoorn- of mispelhaag) is bescherming hiervan een noodzaak. Er staat "begroeiing" in plaats van beplanting om ook spontaan opgeslagen groen bescherming te bieden.

*Bosplantsoen:* Aanplant van jong bos in een culturele situatie zoals een woonwijk, *bestaande* uit hoofdzakelijk heesters, struiken en boomvormers. De beplanting is doorgaans bedoeld ter afscherming van privéterreinen en sportvelden.

*Struweel:* Een begroeiing van hoofdzakelijk inheemse soorten heesters en struiken.

*Heg:* Een lintvormige aanplant van heesters of struiken, al dan niet in een vorm gesnoeid, met een minimale lengte van 3 meter.

- c. **Beschermde boom:** Het kernbegrip van deze verordening, waarop het kapverbod en de ontheffingsplicht van toepassing is. Een boom of houtopstand is beschermd indien deze een gemeentelijke of provinciale boom betreft of is aangewezen en vastgelegd op de kaart en is opgenomen in de bijbehorende lijst waardevolle en monumentale bomen.
- d. **Kaart:** Een beleidskaart biedt het voordeel dat snel te zien is wat waar beschermd is. Een kaart werkt daarom efficiënter dan enkel een lijst. De bijbehorende lijst dient als nadere toelichting op de kaart. Dat betekent dat in geval van een verschil tussen kaart en lijst, de lijst geraadpleegd dient te worden om erachter te komen wat de motivering van de bescherming is en daarmee de omvang van de bescherming.
- e. **Vellen:** Elke wijze van het te gronde richten van een houtopstand ongeacht of dit gedeeltelijk is, bijvoorbeeld bij kappen, of volledig, zoals bij rooien (inclusief stobbe verwijderen). Ook ingrepen die een ingrijpende wijziging betekenen, zoals kandelaberen, knotten of het snoeien van meer dan 20 procent van het kroonvolume, vallen onder vellen. Dit om het ernstig beschadigen of ontsieren van een boomkroon tegen te kunnen gaan. Het in stand houden door periodieke snoei van de door kandelaberen of knotten ontstane kroonvorm is niet ontheffingsplichtig. De eerste keer kandelaberen, rigoureuze vormsnoei of knotten is wel ontheffingsplichtig. Het verwijderen van hoofdwortels, waarvan kan worden aangenomen dat daardoor de houtopstand ernstige schade oploopt, valt eveneens onder het begrip vellen. Door de verordening ook van toepassing te laten zijn op het ernstig beschadigen of ontsieren van samengestelde verschijningsvormen zoals een graft die is begroeid met bomen en struiken, worden grootschalige ingrepen in houtopstand eveneens ontheffingsplichtig.
- Kandelaberen* is het op latere leeftijd sterk inkorten (meer dan 50% van de lengte) van de gesteltakken van een boom, waardoor er alleen nog takstompen overblijven. Kandelaberen is een maatregel waarbij de boom verminkt wordt en kan verzwakken. Kandelaberen kan een vorm van vormsnoei zijn en onderdeel vormen van een periodieke beheermaatregel om een bepaalde boomvorm te handhaven. De eerste keer kandelaberen van beschermde bomen is ontheffingsplichtig.
- Knotten* is het periodiek geheel of gedeeltelijk verwijderen van uitgelopen takhout tot op de oude snoeiplaats. Een knotboom ontstaat door de boom op een bepaalde hoogte af te zagen. Knotten kan een vorm van vormsnoei zijn en onderdeel vormen van een periodieke beheermaatregel om een bepaalde boomvorm te handhaven.
- Afzetten* is het periodiek tot een hoogte van circa 10 - 30cm boven de grond afzagen/-hakken van uitgelopen takhout. Hakhout ontstaat door de boom (of struik) laag boven de grond af te zagen, waarna deze vanuit de stobbe weer uitloopt. Na verloop van jaren ontwikkelt zich een hakhoutstoot die meerdere boomvormende uitlopers kan hebben en waarvan het niet altijd direct duidelijk hoeft te zijn, dat ze tot een en dezelfde boom behoren. Afzetten kan een vorm van vormsnoei zijn en onderdeel zijn van een periodieke beheermaatregel om een bepaalde boomvorm te handhaven. De eerste keer afzetten van beschermde bomen is ontheffingsplichtig.
- f. **Boomwaarde:** De richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtige gewassen ([www.boomtaxateur.nl](http://www.boomtaxateur.nl)) voor de monetaire boomwaarde worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van de prijsindexcijfers van het CBS, marktprijsgemiddelden en andere kengetallen. De richtlijnen gelden als de meest deskundige methodiek voor de wijze van vaststellen van de geldwaarde van bomen en zijn in de rechtspraak erkend. Het spreekt overigens voor zich dat bomen ook vele andere waarden dan monetaire waarde kunnen vertegenwoordigen.
- g. **Bomen effect analyse:** Waardevolle houtopstanden worden regelmatig (ernstig) beschadigd of vernietigd door bouw en aanleg van huizen, wegen, rioleringen of kabels en leidingen. Vaak gebeurt dit ongewenst en onbedoeld, omdat er te laat is gekeken naar de gevolgen voor de bomen, waardoor ze niet ingepast of (onherstelbaar) beschadigd raken. De bomen effect analyse (BEA)



is de landelijke richtlijn van de Bomenstichting voor een nauwgezette en onafhankelijke beoordeling, voorafgaand aan de voorgenomen bouw of aanleg. Deze standaardisering waarborgt de boomtechnische kwaliteit en garandeert een goede beoordeling van alle effecten en mogelijke alternatieven. Een BEA dient uitgevoerd te worden door een deskundig boomverzorger of boomtechnisch adviseur. De resultaten van deze beoordeling kunnen vervolgens worden meegenomen in de besluitvorming rond bouw of aanleg.

**Artikel 2: Kaart en lijst beschermde bomen**

- 1) De lijst met waardevolle en monumentale bomen bevat bijzondere beschermwaardige bomen en andere houtopstanden. De lijst kan ook houtopstanden bevatten met een kleinere dwarsdoorsnede dan in artikel 1 genoemd. Op deze wijze kan een (landschappelijk) waardevolle houtopstand, zoals beeldbepalende graften, holle wegen of een nieuw aangeplante herdenkingsboom met een kleinere dikte maat toch bescherming genieten. Duurzaam behoud van houtopstand op de lijst van waardevolle en monumentale bomen heeft een hoge prioriteit. De monumentale boom of houtopstand is extra beschermd doordat alleen bij hoge uitzondering een ontheffing wordt verleend.
- 2) In haar groenstructuurplan heeft de gemeente Vaals haar doelstelling met betrekking tot het veiligstellen en ontwikkelen van de specifieke en gewenste kwaliteitskenmerken van de niet bebouwde ruimte in zowel het buitengebied als de kernen, ofwel de groene ruimte in de gemeente Vaals vastgelegd. Onderdeel daarvan is de gewenste instandhouding en/of ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardige openbare groenstructuur langs wegen, op pleinen en op andere terreinen met een publiek belang. Bomenstructuren in eigendom van de overheid dienen niet het individuele belang van de overheid, maar het belang van de maatschappij als geheel. Deze bomenstructuren vallen daarom integraal onder de werkingssfeer van deze verordening.
- 3) Bomen en houtopstanden op bouw kavels kunnen niet aan kaart en lijst 'waardevolle en monumentale bomen' worden toegevoegd als gevolg van het amendement zoals dat is vastgesteld in de Raad op 24 september 2018.
- 5) Naast de in lid 5 genoemde gegevens per houtopstand kan een redengevende beschrijving worden toegevoegd. De redengevende beschrijving is een zorgvuldige motivering van de reden(en) waarom de desbetreffende houtopstand is aangewezen als beschermde boom. Een nauwgezette omschrijving voorkomt niet alleen juridische complicaties, maar creëert tevens draagvlak voor het duurzaam in stand houden van deze beschermde bomen. De beschrijving geeft meer inzicht en duidelijkheid omtrent de esthetische, cultuurhistorische en ecologische waarden en eventuele bijzondere functies van de boom of houtopstand. Daarnaast is de redengevende beschrijving een toetsingskader voor een aanvraag van een ontheffing, waardoor een besluit beter gemotiveerd en afgewogen kan worden. Verder wordt hier aangegeven waaraan een lokale beschermde bomenlijst minimaal moet voldoen. Het is belangrijk om de eigenaar en/of zakelijk gerechtigde en het kadastraal perceelsnummer te weten. Daarnaast zijn boomsoort en stamomvang belangrijke gegevens om vast te leggen.

Esthetische waarde		
Omschrijving in groenbeleidsplan	Toepassing op lijst waardevolle en monumentale bomen (niet limitatief)	Toelichting
De boom heeft een gave en/of bijzondere groeivorm als gevolg van bijvoorbeeld natuurlijke omstandigheden	Bijzondere groeivorm, twee- of meerstammig	De boom valt op doordat deze zich onderscheidt in relatie tot de inrichting van de directe omgeving op basis van de bijzondere groeivorm.
De boom benadrukt belangrijke lijnen in het landschap	- Beeldbepalend in open (agrarisch) landschap - Beeldbepalend naast beek of waterloop	De boom, veelal in meervoud, versterkt de richting van wegen, of het reliëf en geeft daarbij een duidelijke kijkrichting aan in het voor Vaals karakteristieke landschap. Een kijkrichting die zonder de bomen niet of nauwelijks zou bestaan. Dit geldt voor bijvoorbeeld bosranden, graften, holle weg beplantingen en bomenrijen. De boom draagt zodoende bij aan de landschapsbeleving.
De boom is beeldbepalend vanuit	- Beeldbepalend bij boerderij / woning	De boom staat veelal op particulier terrein en is bepalend voor de belevingskwaliteit



de standplaats in relatie tot de omgeving	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Beeldbepalend in groene afscherming</li> <li>- Beeldbepalend in tuin</li> <li>- Beeldbepalend op camping</li> <li>- Beeldbepalende boomgroep</li> <li>- Beeldbepalende solitair</li> </ul>	van dat terrein. De boom vormt daarbij een essentieel onderdeel van de ruimtelijke inrichting van het terrein, mede doordat deze bijdraagt aan de identiteit en herkenbaarheid van dat terrein.
De boom is beeldbepalend in het straatbeeld of het stadsbeeld	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Beeldbepalend bij kruising van wegen</li> <li>- beeldbepalend in bocht van weg</li> <li>- beeldbepalend in straatbeeld</li> <li>- beeldbepalend naast veldweg</li> <li>- beeldbepalend naast doorgaande weg</li> <li>- markante boom bij (erf)toegangsweg</li> </ul>	De boom is beeldbepalend in het openbaar domein, doordat deze met het oog niet te missen is en bijdraagt aan de kwaliteitsbeleving van die openbare ruimte. De boom hoeft daarbij niet per definitie in het openbaar domein te staan, maar kan bijvoorbeeld ook in een aangrenzende tuin, of weide staan.
De boom versterkt de architectonische betekenis van één of meerdere gebouwen		De boom flankiert één of meerdere gebouwen waarbij de boom een essentiële aanvulling vormt op de belevingskwaliteit van het gebouw. Gebouw en boom dateren veelal uit dezelfde tijdperiode of vormen een duidelijk statement van bouw- en of tuinstijl. Kan worden aangetroffen bij landgoederen, kastelen, villa's maar ook bij agrarische bebouwing. Denk daarbij aan leilindes voor een gevel.

<b>Cultuurhistorische waarde</b>		
<b>Omschrijving in groenbeleidsplan</b>	<b>Toepassing op lijst waardevolle en monumentale bomen (niet limitatief)</b>	<b>Toelichting</b>
De boom heeft een specifieke gebruiksvorm, zoals een lei- of knotboom, of hakhout	<ul style="list-style-type: none"> <li>- karakteristieke (nuts)boom op erf</li> <li>- karakteristieke beplanting op erf</li> <li>- specifieke gebruiksvorm (knotboom)</li> </ul>	Dit betreft bomen met een typische (historische) agrarische functie en dito beheer, zoals vruchtbomen, bomen ten behoeve van geriefhout (knotbomen en hakhout) en bomen ten behoeve van bouwhout, maar ook leibomen die vaak voor gevels van boerderijen te vinden zijn en daar cultuurhistorisch mee samenhangen.
De boom verwijst naar een specifieke historische gebeurtenis, zoals een rechts-, geboorte-, of kroningsboom		Dit betreft bomen die met een speciaal (historisch) doel of ter gelegenheid van een speciale (nationale, regionale) gebeurtenis zijn aangeplant en daardoor een duidelijk bestaansrecht hebben.
De boom staat op een plek met een historische betekenis, bijvoorbeeld bij een kapel, wegkruis, of versterkt het cultuurhistorische karakter van een plek	<ul style="list-style-type: none"> <li>- karakteristieke boombeplanting naast (veld)weg</li> <li>- karakteristieke laanbeplanting</li> <li>- verwijzing historische betekenis van de plek (wegkruis, kapel)</li> </ul>	Dit betreft historische boomstructuren, structuren die een wezenlijk onderdeel vormen van het landschap van weleer, zoals bomen bij wegkruisen en kapellen en oude wegbeplantingen.



De boom dateert van de eerste tuinaanleg, of dateert uit de aanlegperiode van de buurt of wijk	- ensemble met gebouw - karakteristieke boombeplanting in wijk, buurt	De boom is even oud als de bebouwing en heeft daardoor net zoveel bestaansrecht als het gebouw zelf.
De boom vormt een typisch onderdeel van een tuinstijl en dateert uit de periode waarin deze stijl gangbaar was		Dit geldt voor bomen in villatuinen, landgoederen en kasteeltuinen die onder (landschaps- of tuin-) architectuur zijn aangelegd.
De boom staat op een plek ter markering van grenzen in het agrarische gebied of als baken	- (restant) graftvegetatie - (restant) holle wegvegetatie - karakteristieke beplanting op (oude) perceelgrens - karakteristieke boombeplanting op oever	De boom staat (of stond) op de grens tussen twee of meer percelen en dient ter markering van de grens. Deze grens kan ook worden gevormd door een natuurlijke hindernis in de vorm van een graft, beek of een holle weg.
De boom heeft een mythologische betekenis		Dit betreft veelal zeer oude bomen, bijvoorbeeld een heilige eik, of een boom waarbij een gebeurtenis heeft plaatsgevonden uit een lokale volksvertoning, bijvoorbeeld in relatie tot de Bokkerijders.
De boom is geadopteerd door een vereniging of school		Dit betreft bijvoorbeeld bomen die in het kader van natuureducatie geadopteerd zijn of een zekere betekenis hebben voor een lokale vereniging, waardoor ze zich bekommeren om het wel en wee van de boom. Het gaat daarbij om een duurzame relatie en het betreft een boom in het openbaar domein, of op het terrein van de betreffende school of vereniging. De adoptie is schriftelijk vastgelegd, of middels een plaquette (of vergelijkbaar) aangeduid en heeft de goedkeuring van de eigenaar van de boom.

<b>Ecologische waarde</b>		
<b>Omschrijving in groenbeleidsplan</b>	<b>Toepassing op lijst waardevolle en monumentale bomen (niet limitatief)</b>	<b>Toelichting</b>
De boom neemt een belangrijke plek in in het ecosysteem, omdat deze de vaste rust-, verblijf- en/of groeiplaats is van wettelijk (streng) beschermde flora en fauna, zoals vleermuizen, Eekhoorn, Boomarter, spechten, uilen en roofvogels.	- onderdeel Vijlenerbosch - broed-, rust-, foerageergebied fauna - geleidings- en migratieroute fauna - holtes	De boom vormt een vaste verblijfplaats of een essentieel onderdeel van het leefgebied van streng beschermde vleermuissoorten. De boom staat bovenop een dassenburcht. In de boom bevinden zich nesten of holen van vogels met jaarrond beschermde nesten. De boom maakt onderdeel uit van het leefgebied van (streng) beschermde flora en fauna, of is onderdeel van een habitatype uit het Natuurnetwerk Nederland of Natura2000.





- 7) Eigenaren van aangewezen beschermde bomen ontvangen een besluit tot plaatsing op de lijst van waardevolle en monumentale bomen waartegen bezwaar en beroep openstaat.

### Artikel 3: Kapverbod

- 1) Gekozen is voor een beperkt en concreet kapverbod voor aangewezen beschermde bomen (let op: onder beschermde boom valt ook houtopstand) geplaatst op kaart en bijbehorende lijst waardevolle en monumentale bomen. Er is bewust gekozen voor een ontheffingenstelsel in plaats van een vergunningstelsel om aan te geven dat in beginsel een ontheffing slechts bij hoge uitzondering wordt verleend. Ook bij interpretatieverschillen, bij gerede twijfel of bij tegenstrijdige deskundigenadviezen en vergelijkbare randgevallen geldt dat de ontheffing niet wordt verleend. Een ontheffing is dus een uitdrukking van een juridisch voorzorgsbeginsel. Dit in tegenstelling tot een vergunning die bij twijfelgevallen in beginsel wel verleend wordt.  
*Dode houtopstand:* Er wordt voor het kapverbod geen onderscheid gemaakt tussen vitale en afgestorven houtopstand. Hiermee kan voorkomen worden dat een kwaadwillende boomeigenaar er voor zorgt dat een gezonde boom dood gaat of `bij vergissing´ een gezonde boom kapt. Het kan tevens wenselijk zijn om dode bomen te bewaren vanwege hun ecologisch waardevolle functies of omdat er wettelijk beschermde diersoorten in nestelen.
- 2) De twee genoemde categorieën houtopstanden vallen eveneens onder het kapverbod om de dagelijkse praktijk van het groen- en bomenbeheer niet te frustreren. Houtopstand aangeplant in het kader van een herplantplicht of instandhoudingsplicht mag natuurlijk niet weer vrijelijk gekapt kunnen worden. Hetzelfde geldt voor houtopstand, die in het kader van een overeenkomst met gemeente of provincie is aangeplant of in het kader van ruimtelijk projecten is aangelegd. Denk daarbij aan aanplant voortkomend uit het Gemeentelijk Kwaliteits Menu, de provinciale beleidsregel Natuurcompensatie, of provinciale Omgevingsverordening.
- 3)
  - a. Indien sprake is van acute boomziekten moet het kapverbod buiten werking gesteld zijn.
  - b. In geval sprake is van het voor de eerste maal knotten of kandelaberen van bomen die op de lijst beschermde bomen staan, of deel uitmaken van de bomen als vermeld in art. 3 lid 2 geldt dat deze handelingen ontheffingsplichtig zijn.

### Artikel 4: Criteria

Dit artikel bevat de criteria, die in ieder besluit inzake een aanvraag tot vellen genoemd moeten worden. Voor de uniforme wijze van beoordeling van een ontheffingaanvraag is een quoteringssysteem opgesteld. Dit quoteringssysteem is als bijlage 1 bij deze bomenverordening gevoegd.

### Artikel 5: Procedure

- 1) Schriftelijke of digitale aanvraag is vanzelfsprekend noodzakelijk. Een situatieschets, op te stellen door de aanvrager, blijkt in de praktijk nodig aangezien men anders een tweede maal de ontheffing voor een andere houtopstand zou kunnen gebruiken. Een situatieschets, in het geval van artikel 3 lid 2 genoemde gevallen, is verplicht om misverstand over de exacte boom/houtopstand te voorkomen. Indien de aanvraag het gevolg is van een geplande verandering van de situatie is zowel een tekening nodig van de bestaande situatie als van de toekomstige situatie. Op het aanvraagformulier moet dit zijn aangegeven.  
**Aanvragers** kunnen slechts zijn: eigenaren van of zakelijk gerechtigden tot een houtopstand.  
**Zakelijk gerechtigden** zijn in beginsel degenen die een notariële akte kunnen overleggen inzake een recht van erfpacht, pacht, opstal, erfdienstbaarheid, vruchtgebruik of pootrecht betreffende de houtopstand.  
**Huurders** hebben een persoonlijk en geen zakelijk recht. Zij moeten dus de schriftelijke toestemming voor kapaanvraag overleggen van de verhuurder, die eigenaar van de houtopstand is. De eigenaar van een houtopstand kan bij (huur)overeenkomst of bij machtiging zijn huurders het recht tot ontheffingaanvraag verlenen.  
**Publiekrechtelijke bevoegdheden.** Ook de gemeente zelf, waterschappen, hoogheemraadschappen of andere publiekrechtelijke instanties (provincie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, Ministeries, enz.) kunnen aanvrager zijn. Zij volgen dezelfde procedure als andere aanvragers.
- 3) **Bekendmaking en kennisgeving.** Een advertentie van de aanvraag onmiddellijk na ontvangst (datum postkamer) in een huis-aan-huisblad blijkt in de praktijk de beste manier om tijdig een inzicht te krijgen in alle betrokken belangen zodat een zorgvuldig voorbereide belangenafweging kan worden gemaakt. Wel moet een aanvraag volledig zijn. Indien een onvolledige aanvraag niet tijdig is aangevuld, wordt deze niet in behandeling genomen. Belangrijk is ook het gelijktijdig kennis geven van een besluit en het verzenden aan aanvrager en belanghebbenden. Dit om belanghebbenden en aanvrager een gelijkwaardige rechtspositie te geven met gelijklopende termijnen. Dit vergt wel een goede interne afstemming van ambtelijke ondersteuning. Het is verstandig eerst zeker te zijn van de datum van publicatie van een besluit in een huis-aan-huisblad alvorens tot verzending aan de aanvrager over te gaan. Het is essentieel om de concrete datum vanaf welk moment de periode van zienswijze of bezwaar ingaat expliciet te noemen in het blad en op de website.



- 6) Dit artikel blijkt nodig te zijn om misbruik van oude kaponthefingen tegen te gaan. Bij meerjarige projecten is het soms voorzienbaar en nodig om af te wijken. In het geval het een ontheffing voor het vellen van meer dan één boom betreft, is de ontheffing voor alle bomen slechts één jaar geldig, ook als in fasen geveld wordt of één boom of enkele bomen al geveld zijn.

#### **Artikel 6: Ontheffingsvoorschriften**

- 1) **Standaardvoorschrift van niet-gebruik.** Dit artikel is bedoeld om te vermijden dat de boom al feitelijk gekapt is voordat derden kennis van de kaponthefing hebben kunnen nemen. Aansluiting is gezocht met formuleringen en systematiek uit de rechtspraak en de afstemming van de bouwvergunning op de milieuvergunning. De opschortende werking van dit standaardvoorschrift is niet van toepassing tijdens de beroepstermijn. Dit is gedaan om oneigenlijk gebruik door bezwaarmakers te voorkomen. Bezwaarmakers moeten om tussentijdse kap te voorkomen tijdens de beroepstermijn tegelijkertijd met het indienen van een beroepsschrift een verzoek tot voorlopige voorziening indienen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de rechtbank. Ter voorkoming van directe kap na het ongegrond verklaren van de bezwaren, is een termijn van zes weken vastgesteld waarin niet gekapt mag worden en de bezwaarmakers de mogelijkheid hebben een beroepsschrift en een verzoek tot voorlopige voorziening in te dienen.
- 2) **Herplantplicht.** De voorschriften moeten concreet en precies worden uitgewerkt, bijvoorbeeld naar locatie, boomsoort of grootte. Uit de rechtspraak naar aanleiding van de herplantplicht blijkt dat beleidsmatige uitwerking van aard en omvang van de herplantplicht noodzakelijk is. Het kader voor de herplantplicht is vastgelegd in het groenstructuurplan Vaals. In aansluiting op het gestelde in het amendement van 24 september 2018 is het niet toegestaan om herplant op grond van deze bomenverordening te doen plaatsvinden op een bouwterrein. Op deze wijze blijft een heldere interpretatie van het artikel 3 lid 2 ten aanzien van het kapverbod mogelijk.  
Als termijn van gestanddoening van de herplantverplichting wordt de termijn aangehouden, zoals omschreven in artikel 4.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming of het overeenkomstig artikel uit diens rechtsopvolger. Lid 2 van artikel 4.3 uit de Wet natuurbescherming is hierbij overeenkomstig van toepassing.
- 3) **Financiële herplant.** Burgemeester en wethouders bepalen de hoogte van de financiële bijdrage na taxatie door een onafhankelijk taxateur van bomen aangesloten bij de N.V.T.B. ([www.boomtaxateur.nl](http://www.boomtaxateur.nl)).

#### **Artikel 7: Herplant-/instandhoudingsplicht**

- 1) **Voorschriften.** Herplantvoorschriften moeten concreet en eenduidig zijn en mogen zeer gedetailleerd soort, locatie en plantwijze voorschrijven mits dit in het gangbare beleid past. De wijze waarop de zelfstandige herplant- en instandhoudingsplicht wordt uitgevoerd, vraagt dus om beleidsmatige uitwerking. Deze uitwerking kan deel uitmaken van een breder opgezet handhavingsbeleid. Factoren die daarbij een rol spelen, zijn de ernst van de overtreding, de mate van (on)verantwoordelijkheid die aan de overtreder kan worden toegekend en de feitelijke mogelijkheden tot uitvoering van een herplant. Financiële herplant wordt vooral toegepast bij bouwactiviteiten. Hiervan is sprake als bij bouwplannen aan een eventuele herplantverplichting in eerste instantie niet kan worden voldaan. Indien sprake is van natuurgeweld of afsterven van een boom door ouderdom, ziekte en/of aantasting, zal bij particuliere bomen geen herplantplicht worden opgelegd indien de boom niet een buitengewone en monumentale functie heeft.  
Als termijn van gestanddoening van de herplantverplichting wordt de termijn aangehouden, zoals omschreven in artikel 4.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming of het overeenkomstig artikel uit diens rechtsopvolger. Lid 2 van artikel 4.3 uit de Wet natuurbescherming is hierbij overeenkomstig van toepassing.
- 4) **Financiële herplant.** Burgemeester en wethouders bepalen de hoogte van de financiële bijdrage na taxatie door een onafhankelijk taxateur van bomen aangesloten bij de N.V.T.B. ([www.boomtaxateur.nl](http://www.boomtaxateur.nl)).

#### **Artikel 8: Afstand van de erfgrenslijn**

De leden één en twee van artikel 42 Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek geeft het bekende verwijderingsrecht voor een buur voor bomen binnen twee meter en heesters en hagen binnen een halve meter van de erfgrenslijn. Maar in artikel 5:42 lid 2 is toegevoegd: "tenzij ingevolge een verordening of een plaatselijke gewoonte een kleinere afstand is toegelaten". Daarom is in deze verordening dit artikel toegevoegd dat de erfgrensafstand aanzienlijk verkleint voor zover het publieke bomen, heesters of heggen betreft. Dit bespaart de gemeente ook veel tijd, geld en geschillen. Met "nihil" voor heggen en heesters is bedoeld deze natuurlijke wijze van erfbegrenzing te beschermen en tot de normale standaard te maken.

#### **Artikel 9: Schadevergoeding**

In het geval een aanvrager zich onevenredig benadeeld voelt door het afwijzen van een ontheffingaanvraag van het kapverbod, dan staat het de aanvrager vrij van dit artikel gebruik te maken. In het wetsartikel 6.3 uit de Wet natuurbescherming, waarnaar in dit artikel 9 van de bomenverordening wordt verwezen, dient de term "wet" gelezen te worden als "bomenverordening gemeente Vaals".



Verwijzingen in het artikel van de wet naar andere artikelen binnen diezelfde wet vormen daarbij geen onderdeel van de interpretatie van het artikel 9 uit deze bomenverordening.

#### **Artikel 10: Bestrijding boomziekten**

Dit artikel is bedoeld om besmettelijke boomziekten zoals de iepziekte adequaat te kunnen bestrijden. Belangrijk is dat verspreiding van potentieel broedhout en de besmetting wordt voorkomen. In het vierde lid is een bijzondere bestuursdwang bevoegdheid in aanvulling op de algemene gemeentelijke bestuursdwang bevoegdheid opgenomen, vanwege de ernst van de zaak en noodzaak snel te kunnen handelen met name voor een afdeling "Groen". Een handreiking voor de omgang met een aantal anno 2018 veel voorkomende ziekten en aantastingen is opgenomen in bijlage 2 bij deze bomenverordening.

#### **Artikel 11: Strafbepaling**

- 2) Hij die handelt in strijd met artikel 3 van deze verordening, dan wel een voorschrift onderscheidenlijk een verplichting als bedoeld in het vorige lid niet nakomt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie. Tevens kan een rechtelijke veroordeling op grond van dit artikel openbaar gemaakt worden. Bij de strafmaatbepaling kan rekening worden gehouden met de monetaire boomwaarde.  
**Ratio.** De strafmaatbepalingen zijn de basis voor aangifte bij de politie en eventuele strafvervolgning door justitie. De bepalingen zijn overeenkomstig de grenzen van de Gemeentewet vastgesteld. Soms kan de rechter overgaan tot bijzondere maatregelen, zoals publicatie van een vonnis of voordeeltoekenning (d.w.z. dat justitie afziet van strafvervolgning indien verdachte de schade vergoedt).  
**Samenloop.** Ook een samengaan met andere delicten (vernietiging van eigendom, belediging van personen, enz.) is vaak aanleiding om een illegale kap of beschadiging door justitie aan te laten pakken.
- 3) De op grond van dit artikel ingestelde strafvervolgning laat onverlet de mogelijkheid tot het instellen door Burgemeester en wethouders van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan publieke bomen of houtopstanden.  
**Schadevergoeding.** De ingestelde strafvervolgning staat het instellen van een privaatrechtelijke schadevordering als gevolg van waardevermindering of verlies van de boom niet in de weg. Wel blijken rechters en officieren in de praktijk terughoudend in het tweemaal juridisch aanpakken van hetzelfde feit.

#### **Artikel 12: Slotbepaling**

Geen toelichting nodig.